

KARTY PRACY

ĆWICZENIA dla dzieci z MPD

Workbook
nauczyciela

FORUM

Spis treści

Wstęp	5
Przyczyny MPD	5
Najczęstsze symptomy	6
Wybrane zasady pracy z dzieckiem	7
Jak wspierać rozwój dziecka?	8
Rozwiązania	9
Słowniczek obrazkowo-wyrazowy.	10
Chomik	11
Jeleń	15
Mysz	19
Nosorożec	23
Owca	27
Pies	31
Uchatka	35
Żubr	39

Wstęp

Mózgowe porażenie dziecięce (MPD, łac. *paralysis cerebralis infantium*, ang. *cerebral palsy*) – to zespół objawów określający różnorodne zaburzenia ruchu i postawy wynikające z trwałego, niepostępującego uszkodzenia mózgu we wczesnym stadium rozwoju dziecka¹.

MPD – to skrót od nazwy mózgowie porażenie dziecięce. Dla lepszego zrozumienia tej problematyki warto poznać złożoną etiologię MPD.

Dzieci z porażeniem mózgowym – to dzieci, które przeżyły traumatyczne wydarzenia w okresie swojego życia płodowego lub/i porodu: doznały urazu, niedotlenienia, zatrucia, niektóre urodziły się przedwcześnie – i ich mózg został uszkodzony². Najczęściej uszkodzenie obejmuje część komórek nerwowych odpowiedzialnych za ruch, koordynację wzrokowo-ruchową, równowagę i postawę ciała. Dzieci z porażeniem mózgowym są więc nie w pełni sprawne ruchowo, natomiast w innych dziedzinach aktywności mogą mieć zróżnicowane osiągnięcia.

MPD charakteryzuje się przede wszystkim poważnymi trudnościami w koordynacji ruchowej, różnym stopniem sztywności lub wiotkości mięśni, trudnościami w przełykaniu pokarmów, mówieniu, a także obecnością drgawek, problemami ze wzrokiem i słuchem. Często dzieci z porażeniem mózgowym nabywają zdolności do obracania się, siadania czy chodzenia w późniejszym wieku niż ich zdrowi rówieśnicy. Badania dowodzą, że u około jednej trzeciej dzieci dochodzi do napadów epileptycznych.

Porażenie mózgowie było pierwotnie nazywane chorobą Little'a, od angielskiego chirurga Williama Little'a, który jako pierwszy opisał chorobę w XIX wieku³. Obecnie MPD służy do określania wielu różnych zaburzeń wpływających na pracę mięśni i zdolności ruchowe.

Przyczyny MPD

Mózgowe porażenie dziecięce jest wynikiem uszkodzenia mózgu między innymi:

- w fazie prenatalnej,
- podczas porodu,
- w ciągu pierwszych miesięcy życia,
- we wczesnym dzieciństwie (m.in. zatrucie toksynami, udar mózgu, przebycie ciężkiej żółtaczki, zatrucie ołowiem, niedotlenienie mózgu, zespół dziecka potrząsanego, zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych).

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/M%C3%B3zgowie_pora%C5%BCenie_dzieci%C4%99ce

² J. Bogucka, M. Kościelska, D. Radomski, *Dzieci z porażeniem mózgowym*, CMPP-P MEN, Warszawa 1997, s. 4.

³ F.J. Oregan, *Jak pracować z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych*, Wydawnictwo K.E. Liber, Warszawa 2005, s. 41.

Około połowa wszystkich dzieci, u których pojawiło się mózgowie porażenie dziecięce, zostało urodzonych przedwcześnie. Większość z tych przypadków (75–90%) wynika z problemów występujących w czasie porodu lub bezpośrednio po nim⁴.

Duża ilość przypadków dzieci z MPD dotyczy dziedziczenia po rodzicach. Wśród przyczyn wymienia się również zakażenia u matki lub infekcje.

Wyróżnia się kilka podstawowych postaci porażenia mózgowego:

- spastyczne porażenie mózgowie – objawiające się zeszywnieniem mięśni i obniżonymi zdolnościami ruchowymi (może być połowiczne, obustronne lub czterokończynowe),
- ataktyczne porażenie mózgowie (mózdkowe) – odpowiadające za równowagę, koordynację i zborność ruchową, występuje m.in. w postaci drżenia kończyn, gwałtownych ruchów rękami oraz niekontrolowanego wydawania dźwięków,
- postać pozapiramidowa – charakteryzująca się zmiennym napięciem mięśniowym wszystkich kończyn niezależnie od woli osoby, a także występowaniem mimowolnych ruchów,
- postaci mieszane, w których wszystkie objawy pozostałych rodzajów MPD współwystępują ze sobą jednocześnie.

Najczęstsze symptomy

U dziecka dotkniętego porażeniem mózgowym można zaobserwować niektóre (nigdy wszystkie) z następujących objawów:

- ograniczona swoboda ruchów,
- niekontrolowane ruchy,
- słabe mięśnie,
- sztywność mięśni,
- skurcze lub zwiotczenie mięśni,
- problemy z mową,
- problemy ze słuchem,
- problemy z żuciem/przełykaniem,
- problemy ze wzrokiem (zez),
- trudności z percepcją lub orientacją przestrzenną,
- ataki padaczki⁵.

Wiele dzieci z porażeniem mózgowym nie odbiega poziomem intelektualnym od swoich rówieśników, choć nie jest to regułą, bo są też przypadki sprawiające ogromne problemy edukacyjne.

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/M%C3%B3zgowie_pora%C5%BCenie_dzieci%C4%99ce

⁵ F.J. Oregan, *Jak pracować z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych*, Wydawnictwo K.E. Liber, Warszawa 2005, s. 42.

Reasumując, należy zauważyć, iż w funkcjonowaniu dzieci z MPD istotną rolę odgrywają sprawność fizyczna, samodzielność, komunikacja i relacje społeczne. Biorąc pod uwagę znaczenie tych dziedzin życia dla młodego człowieka, niezbędna jest wczesna specjalistyczna pomoc, leczenie i rehabilitacja. Brak właściwej pomocy może prowadzić do poważnych trudności szkolnych dziecka.

Wybrane zasady pracy z dzieckiem

Przewycięzania problemów z MPD dokonuje się na różne sposoby, w zależności od ich charakteru i przyczyn. Zazwyczaj trudności nasilają się wówczas, gdy dziecko rozpoczyna edukację szkolną.

Takie dzieci potrzebują przede wszystkim:

- nauki poprzez praktyczne działanie,
- indywidualizacji oraz spokojnego środowiska pracy,
- specjalnych grupowych ćwiczeń komunikacyjnych,
- pracy w małych grupach, wzorów do naśladowania,
- prostych poleceń wydawanych powoli,
- pomocy w nawiązaniu kontaktów rówieśniczych,
- integracji i akceptacji w środowisku,
- jasnych zasad zachowania przedstawionych za pomocą zrozumiałego języka,
- codziennego kontaktu między szkołą i domem rodzinnym pomagającego rodzicom wspierać proces edukacyjny,
- ciągłego leczenia, rehabilitacji, terapii mowy.

Zdolność do samodzielnego życia u dzieci z MPD w dużej mierze zależy od stopnia niepełnosprawności. W niektórych przypadkach osoby z mózgowym porażeniem dziecięcym zatrudniają osobistych asystentów, którzy pomagają im w wykonywaniu codziennych czynności.

Dodatkowe wskazówki dla nauczycieli i rodziców dzieci z MPD:

1. Zawsze akceptuj, doceniaj i chwal.
2. Zwracaj szczególną uwagę na komunikację i pozytywne relacje.
3. Wyjaśniaj dziecku zachowania rówieśników lub innych osób.
4. Dawaj dziecku okazje do samodzielności, odpowiedzialności.
5. Spraw, aby dziecko odczuło, że jest potrzebne.
6. Zawsze upewnij się, czy dziecko rozumie polecenia.
7. Dostosuj wymagania edukacyjne do potrzeb i możliwości dziecka.
8. Stymuluj zmysły dziecka, ćwicz jego koncentrację, koordynację ruchów i orientację przestrzenną.
9. Rozwijaj spontaniczną aktywność i zainteresowania dziecka.
10. Ułatwiaj dziecku kontakty z rówieśnikami.
11. Pomagaj dziecku w budowaniu więzi emocjonalnych.
12. Motywuj i mobilizuj do podejmowania działań.